

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

A Development of Cultural Tourism Based on Public Opinions
in Phranakhon Si Ayutthaya District

วีรพล น้อยคล้าย¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ตรวจสอบศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา 2) ศึกษามาตรฐานของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชากรในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จำนวน 400 คน วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของอำเภอพระนครศรีอยุธยามากที่สุด คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่ศักยภาพอันดับที่ 1 คือ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาที่ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ได้แก่ พระราชวังโบราณ วัดพระศรีสรรเพชญ์ วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ วัดพระราม วิหารพระมงคลบพิตร อันดับที่ 2 คือ วัดต่างๆ ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ วัดใหญ่ชัยมงคล วัดพนัญเชิงวรวิหาร วัดสุรรณดารามราชวรวิหาร วัดไชยวัฒนาราม วัดหน้าพระเมรุ วัดพุทไธศวรรย์ เป็นต้น อันดับที่ 3 คือ พระบรมราชานุสาวรีย์ ได้แก่ พระบรมราชานุสาวรีย์พระเจ้าอู่ทอง พระบรมราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระศรีสุริโยทัย 2) มาตรฐานของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา พบว่าแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของอำเภอพระนครศรีอยุธยามีศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว เรียงตามลำดับ 3) แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอพระนครศรีอยุธยาตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา คือ อำเภอพระนครศรีอยุธยาควรให้ความสำคัญต่อการจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว

คำสำคัญ : การพัฒนา ความคิดเห็น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

¹ สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา E-mail : weerapol@aru.ac.th

Abstract

The objectives of this qualitative research were to: 1) examine potential tourism resources in Phranakhon Si Ayutthaya District; 2) study standards of cultural tourism resources in Phranakhon Si Ayutthaya District; and 3) survey public opinions on cultural tourism development in Phranakhon Si Ayutthaya District. The sample, randomly selected by convenience sampling technique, consisted of 400 people living in Phranakhon Si Ayutthaya District. The research instrument was a questionnaire. The Qualitative Data Analysis software was used for collecting and analyzing data. The statistical tools used were frequency, percentage and standard deviation.

The findings were as follows: 1) Phranakhon Si Ayutthaya Historical Park, a World Heritage Site, including the Ancient Palace, Wat Phra Si Sanphet, Wat Mahathat, Wat Rachaburana, Wat Phraram and Wihan Phra Mongkhon Bophit, has been considered to be the highest potential tourism resources in Phranakhon Si Ayutthaya District, followed by the various temples in Phranakhon Si Ayutthaya District such as Wat Yaichaimongkol, Wat Pananchoeng Woravihara, Wat Suwandararam, Wat Chaiwatthanaram, Wat Naphrameru and Wat Buddhaisawan; and the royal monuments of King U-thong, King Naresuan the Great and Somdej Phra Sri Suriyothai; 2) in terms of the standards of cultural tourism resources in Phranakhon Si Ayutthaya District, its cultural-based tourist attractions were found to have potential for supporting tourism, attracting tourists and managing tourism respectively; and 3) according to the public opinions on cultural tourism development in Phranakhon Si Ayutthaya District, services and utilities management for the tourists should be the main concern.

Keywords: development, opinion, cultural tourism

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นอดีตราชธานีที่ยาวนานที่สุดถึง 417 ปี เป็นดินแดนที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์มีเอกลักษณ์โดดเด่นทั้งด้านกายภาพ ประวัติศาสตร์และอารยธรรม มีโบราณสถานที่ยัง คงเหลืออยู่เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความรุ่งเรืองในอดีต องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่ง สหประชาชาติ (UNESCO) ได้รับอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาไว้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2534 เป็นผลให้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและ ชาวต่างประเทศให้ความสนใจเข้ามาเยี่ยมชมตลอดทั้งปี

แม้ว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประสบความสำเร็จทางด้านการท่องเที่ยวในแง่ของจำนวนนักท่องเที่ยว แต่สิ่งที่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาขาดและจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน คือ ปัญหาด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวและการจัดการพื้นที่มรดกโลก ซึ่งถือเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แม้ว่า จังหวัดจะมีแผนในการพัฒนาการท่องเที่ยวแต่แนวทางที่จะอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและ ประเพณีควบคู่กับการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนนั้นยังไม่เด่นชัด นอกจากนี้องค์ประกอบทางด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาขาดอยู่ คือ การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น การปลูกฝังจิตสำนึกในการรัก หวงแหนและรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งเห็นได้จากข่าวสารในเรื่องการที่จะถอดถอนจากการเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมอันเนื่องมาจาก การบุกรุกพื้นที่ โบราณสถาน การขาดการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม พ่อค้าแม่ค้าตั้งร้านขายของไม่เป็นระเบียบ ล้วนแต่เป็นผลมาจากการขาดจิตสำนึกที่ดีของคนในท้องถิ่นทั้งสิ้น

จากความสำคัญข้างต้นจะเห็นได้ว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ดังนั้นแนวทางที่จะพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้เป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียง และเป็นจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวได้นั้น ต้องอาศัยความคิดเห็นของคนในท้องถิ่นเพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าจะต้องมีการศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอพระนครศรีอยุธยาตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนนำไปประกอบการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอพระนครศรีอยุธยาให้เป็นไปอย่างยั่งยืน และเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีการพัฒนาได้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อตรวจสอบศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

1.2.2 เพื่อศึกษามาตรฐานของทรัพยากรการท่องเที่ยวของเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยาที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาเฉพาะพื้นที่อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา ประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ในด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา ซึ่งจากข้อมูลของสำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน

ประชากรในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา มีจำนวน 140,857 คน (สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2560)

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากร

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอพระนครศรีอยุธยา

2.1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชาชนจำนวน 140,857 คน (สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2560) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) จำนวน 400 คน โดยเทียบจากตารางของ Taro Yamane (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 การศึกษาเอกสาร ได้แก่ เอกสารแผนปฏิบัติการท่องเที่ยว หนังสือประกอบการเรียน เว็บไซต์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2.2 แบบการตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว ของสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.2.3 แบบสอบถามเชิงปริมาณประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติแบบพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้านประชากรศาสตร์ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ใช้หลักเกณฑ์คะแนนเป็นค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตอนที่ 2 การตรวจสอบศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวของอำเภอพระนครศรีอยุธยา ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนการประเมินค่า (Rating

Scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบมาตราส่วนการประเมินค่า (Rating Scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

2.3 วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ

2.3.1 ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และนำเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามนั้น

2.3.2 นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับกลุ่มคน 30 คน เพื่อนำคำตอบมาหาค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการทดสอบการเก็บข้อมูลจริงโดยวัด ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัต (Cronbach's alpha coefficient) เมื่อได้คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นแล้ว ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคือ 0.95 ซึ่งมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.71 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงถือว่าแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน นำไปเก็บข้อมูลภาคสนามต่อไป

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 400 ชุดไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.5.1 รวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

2.5.2 บันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

2.5.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ด้านประชากรศาสตร์ใช้ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

การวิเคราะห์ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวของอำเภอพระนครศรีอยุธยา และมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ใช้วิธีการแบ่งช่วงการแปรผลตามหลักของการแบ่งอันดับขั้น (Class interval) โดยระดับการให้คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับนั้น ใช้สูตรคำนวณช่วงกว้างของขั้น (จานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557) โดยการใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลดังนี้

มีศักยภาพน้อยที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง

1.00 - 1.49

มีศักยภาพน้อย มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง

1.50 - 2.49

มีศักยภาพปานกลาง มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง

2.50 - 3.49

มีศักยภาพมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง

3.50 - 4.49

มีศักยภาพมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง

4.50 - 5.00

3. สรุปผลการวิจัย

3.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชาย ร้อยละ 32.5 เป็นหญิง ร้อยละ 67.5

อายุ : ต่ำกว่า 15 ปี ร้อยละ 4 ช่วงอายุระหว่าง 25 - 24 ปี ร้อยละ 26.8 ช่วงอายุระหว่าง 25 - 34 ปี ร้อยละ 40.8 ช่วงอายุระหว่าง 35 - 44 ปี ร้อยละ 9 ช่วงอายุระหว่าง 45 - 54 ปี ร้อยละ 16.5 มากกว่า 54 ปี ร้อยละ 3

สถานะ : โสด ร้อยละ 31.3 สถานะสมรส ร้อยละ 40 สถานะหม้าย ร้อยละ 19.3 และสถานะหย่าร้าง ร้อยละ 9.3

การศึกษา : ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 30.5 ปริญญาตรี ร้อยละ 33.3 สูงกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 36

อาชีพ : ข้าราชการ ร้อยละ 29 ข้าราชการบำนาญ ร้อยละ 4.3 พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 26 พนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 15.5 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 15 และนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 10.3

รายได้ : ต่ำกว่า 15000 บาท ร้อยละ 10.3 ระหว่าง 15001-25000 บาท ร้อยละ 30.3 ระหว่าง 25001-35000 บาท ร้อยละ 40.5 ระหว่าง 35001-45000 บาท ร้อยละ 12 และมากกว่า 45000 ขึ้นไป ร้อยละ 7

3.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการตรวจสอบศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวของอำเภอพระนครศรีอยุธยา โดยศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวของอำเภอพระนครศรีอยุธยาที่โดดเด่นเรียงตามลำดับ ดังนี้ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม รองลงมา คือ ทรัพยากรด้านกิจกรรม ทรัพยากรทางด้านมหรหรรรม เทศกาลและงานประเพณี ทรัพยากรด้านธรรมชาติ และทรัพยากรด้านบริการตามลำดับ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ดังนี้

ความคิดเห็นด้านศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.51 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 1 คือ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาที่ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ได้แก่ พระราชวังโบราณ วัดพระศรีสรรเพชญ์ วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ วัดพระราม วิหารพระมงคลบพิตร มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 4.68 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 2 คือ วัดต่างๆ ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ วัดใหญ่ชัยมงคล วัดพนัญเชิงวรวิหาร วัดสุวรรณดารามราชวรวิหาร วัดไชยวัฒนาราม วัดหน้าพระเมรุ วัดพุทไธศวรรย์ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 4.62 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 3 คือ พระบรมราชานุสาวรีย์ ได้แก่ พระบรมราชานุสาวรีย์พระเจ้าอู่ทอง พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระศรี

สุริโยทัย มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 4.60 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 4 คือ โบสถ์เซนต์ยอเซฟ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 4.59 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 5 คือ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติวังจันทร์เกษม มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 4.57 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 6 คือ หมู่บ้านโปรตุเกส หมู่บ้านญี่ปุ่น หมู่บ้านฮอลันดา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 4.52 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 7 คือ เพนียดคล้องช้าง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 4.49 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 8 คือ มัสยิดอิสลามวันนา มัสยิดอิสลามตะเกีย มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 4.47 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 9 คือ ตลาดน้ำอโยธยา ตลาดน้ำวัดท่าการ้อง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 4.45 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 10 คือ ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 4.39 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 11 คือ วิถีชีวิตชุมชนริมฝั่งแม่น้ำ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 4.38 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับสุดท้าย คือ โรตีสายไหม ปลาตะเพียนโบราณ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 4.36 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด

ความคิดเห็นด้านศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.35 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 1 คือ การไหว้พระแก้ววัด อยุธยามาฆมคล มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.41 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 2 คือ ปันจักรยานชมเมืองโบราณ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.36 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 3 คือ การท่องเที่ยวทางน้ำชมวิถีชีวิตริมฝั่งแม่น้ำ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.36 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 4 คือ การนั่งช้างชมเมืองโบราณ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.35 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 5 คือ การนั่งรถไฟลอยชมเมืองโบราณสถาน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.35 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับสุดท้าย คือ การนั่งรถสามล้อชมเมือง มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.32 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

ความคิดเห็นด้านศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านมหรนรม เทศกาลและงานประเพณี มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.32 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 1 คือ งานยอยศยงฟ้าอยุธยามรดกโลก และงานกาชาดประจำจังหวัด มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.40 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 2 คือ งานเทศกาลตรุษจีนกรุงเก่า “อยุธยามาฆมคล” มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.36 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 3 คือ งานวันนายชมมดัม มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.30 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 4 คือ งานวันยุทธหัตถิ และเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.28 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับสุดท้าย คือ งานประเพณีสงกรานต์กรุงเก่า มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.24 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

ความคิดเห็นด้านศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.30 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 1 คือ อ่างเก็บน้ำสมเด็จพระนเรศวรทุ่งมะขามหย่อง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 4.35 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 2 คือ สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 4.30 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 3 คือ แม่น้ำ ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำลพบุรี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 4.27 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด

ความคิดเห็นด้านศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านการบริการ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.28 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 1 คือ ร้านอาหาร ภัตตาคาร ศูนย์อาหาร มีมาตรฐานและจำนวนที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.38 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 2 คือ มีบริการด้านการคมนาคมเพื่อเข้าถึงจังหวัดและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.37 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 3 คือ ระบบจราจรที่คล่องตัว ป้ายบอกทาง ที่จอดรถมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.33 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 4 คือ ร้านขายของที่ระลึก สินค้าพื้นเมือง ร้านสะดวกซื้อ ตลาด ศูนย์การค้า มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.30 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 5 คือ ที่พัก โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์ เกสเฮ้าส์ ที่มีคุณภาพและจำนวนที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.29 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 6 คือ สถานพยาบาล ร้านอาหารไทย มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.28 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 7 คือ ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว เว็บไซต์ โบรชัวร์ มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ป้ายสื่อความหมายแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.27 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 8 คือ ปิมน้ำมัน / ปิมน้ำมัน NGV, LPG / ATM / ไปรษณีย์ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.22 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับสุดท้าย คือ ห้องสุขาในจังหวัดและในแหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาดและจำนวนเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.20 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งมีผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของอำเภอพระนครศรีอยุธยา มีระดับคะแนนเรียงตามลำดับ ดังนี้ อันดับที่ 1 คือ ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว รองลงมา คือ ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ดังนี้

ความคิดเห็นด้านศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.44 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 1 คือ ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.46 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่มีศักยภาพเรียงตามลำดับได้ ดังนี้

1) มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยว อาทิเช่น น้ำ ไฟ ถนนฯ

2) มีศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานในอนาคต

อันดับที่ 2 คือ ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.42 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอกที่มีศักยภาพเรียงตามลำดับได้ ดังนี้

1) มีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

2) องค์กรภาคเอกชนให้การสนับสนุนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ความคิดเห็นด้านศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.40 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับ 1 คือ คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.41 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยคุณค่าศิลปวัฒนธรรมที่มีศักยภาพเรียงตามลำดับได้ ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีสืบค้นได้อย่างชัดเจน

2) แหล่งท่องเที่ยวมีความงดงามทางศิลปวัฒนธรรมเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว

3) แหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีสืบค้นได้อย่างชัดเจน

4) แหล่งท่องเที่ยวมีความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้ อาทิเช่น วิถีชีวิต การแต่งกาย เครื่องมือเครื่องใช้ ฯลฯ

5) แหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้

6) มีความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ของแหล่งท่องเที่ยวกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

อันดับที่ 2 คือ ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.39 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยศักยภาพทางกายภาพและกิจกรรมที่มีศักยภาพเรียงตามลำดับ ได้ดังนี้

1) มีความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว

2) มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว

3) มีความสะดวกของการจราจรในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีป้ายบอกเส้นทาง

ความคิดเห็นในด้านการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.39 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด

อันดับที่ 1 คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.52 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นที่มีศักยภาพเรียงตามลำดับได้ ดังนี้

1) ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือบริหารจัดการ โดยการจัดตั้งองค์กรในท้องถิ่นเพื่อมีบทบาทในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

2) ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน

3) ชุมชนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่าง ๆ

อันดับที่ 2 คือ ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.51 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยศักยภาพที่ทำให้ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว เรียงตามลำดับได้ ดังนี้

1) ชุมชนมีรายได้จากการเป็นผู้นำเที่ยว และให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว

2) ชุมชนมีรายได้จากการจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

3) ชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารและของที่ระลึก สิ้นค้าพื้นเมือง

4) ชุมชนมีรายได้จากการแสดงศิลปะพื้นเมือง

5) ชุมชนมีรายได้จากการให้บริการด้านที่พัก

อันดับที่ 3 คือ การจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.51 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดย

ศักยภาพในการจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึกเรียงตามลำดับได้ ดังนี้

- 1) มีสื่อแผ่นพับหรือโปสเตอร์หรือนิทรรศการที่นำเสนอข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว
- 2) มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งวัฒนธรรม
- 3) มีป้ายสื่อความหมายให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
- 4) มีสื่ออินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์ของแหล่งท่องเที่ยว
- 5) มีการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เป็นระยะๆ แก่เจ้าหน้าที่และชุมชนในท้องถิ่น
- 6) มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่มีเจ้าหน้าที่ประจำ

อันดับที่ 4 คือ การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.31 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยศักยภาพในการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเรียงตามลำดับได้ดังนี้

- 1) มีการนำผลการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมท้องถิ่นมาวางแผนกำหนดแนวทางการท่องเที่ยว
- 2) มีการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 3) กิจกรรมการท่องเที่ยวสอดคล้องกับวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- 4) การจัดการไม่ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมในแหล่งท่องเที่ยว
- 5) กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่

อันดับที่ 5 คือ การจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.29 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยศักยภาพในการจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเรียงตามลำดับได้ดังนี้

- 1) มีการจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว
- 2) มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม
- 3) มีการจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว
- 4) มีการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว
- 5) มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่

อันดับที่ 6 คือ การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมเท่ากับ 4.19 จัดอยู่ในระดับมาก โดยศักยภาพในการจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยวเรียงตามลำดับได้ดังนี้

- 1) มีการบริการด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว
- 2) มีการจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานมีความเหมาะสม กลมกลืนกับสภาพพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว
- 3) ความรู้ด้านการสื่อสารภาษาของพนักงานบริการ
- 4) มีการจัดเตรียมระบบเตือนภัย
- 5) มีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม
- 6) มีการจัดการด้านอาหารและโภชนาการที่พอเพียงและถูกสุขลักษณะ
- 7) มีจำนวนบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว

4. อภิปรายผล

การวิจัยค้นคว้าเรื่อง “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามความคิดเห็นของประชาชนในเขต

อำเภอพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยขออภิปรายผลดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพตามแนวความคิดของประชากรในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา พบว่า ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของอำเภอพระนครศรีอยุธยา คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยเรียงลำดับดังนี้ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาที่ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก วัดต่างๆ ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา พระบรมราชานุสาวรีย์ของบูรพมหากษัตริย์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หมู่บ้านโปรตุเกส หมู่บ้านญี่ปุ่น หมู่บ้านฮอลันดา เพลิดเพลินช้าง มัสยิดอิสลามพัฒนา มัสยิดอิสลามตะเกีย ตลาดน้ำอโยธยา ตลาดน้ำวัดท่าการ้อง ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา วิถีชีวิตชุมชนริมฝั่งแม่น้ำ และโรตีสายไหม ปลาตะเพียนโบราณ นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพด้านอื่นๆ รองลงมา คือ ทรัพยากรด้านกิจกรรม ทรัพยากรทางด้านมหรสพ เทศกาลและงานประเพณี ทรัพยากรด้านธรรมชาติ และทรัพยากรด้านบริการ ตามลำดับ สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา (2557) กล่าวว่า โบราณสถาน โบราณวัตถุเหล่านี้เป็นสิ่งที่แสดงถึงอารยธรรมและความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นนั้นว่าในสมัยโบราณมีความเจริญด้านใดบ้างและเหลือเป็นมรดกตกทอดมายังชนรุ่นหลังอย่างไรบ้าง จึงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปเยือนพื้นที่นั้นๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภูมิ ปองเสงี่ยม และ วาริชต์ มัชฌิมบุรุษ (2558) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง แผนพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผลการวิจัยได้ระบุว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อันดับ 1 คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รองลงมา คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านกิจกรรม ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านกิจกรรม เทศกาล และประเพณี และ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านบริการ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตพระนครศรีอยุธยา พบว่าประชาชนให้ความสำคัญต่อมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เรียงตามลำดับดังนี้

2.1 ศักยภาพในการรองรับด้านการท่องเที่ยว โดยอำเภอพระนครศรีอยุธยาควรมีศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธรรมศักดิ์ โรจนสุนทร (2542) ได้แบ่งองค์ประกอบเครื่องบ่งชี้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว คือ ปัจจัยของการพัฒนาสิ่งสาธารณูปการขั้นพื้นฐานที่จำเป็น เช่น น้ำ ไฟฟ้า ประปา การระบายน้ำ การกำจัดขยะ และระบบการสื่อสาร รวมตลอดจนถึงห้องน้ำ ห้องสุขา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนรัตน์ รัตนพงศ์ระ, เสรี วงษ์มณฑา, ชุชนะ เตชคณา และณัฐพล ประดิษฐ์ผลเลิศ (2559) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งหนึ่งในแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อม ควรมีการพัฒนาภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคเพื่อรองรับการท่องเที่ยว การพัฒนาระบบขนส่งและการจราจร

2.2 ศักยภาพในการดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว คือ คุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม โดยแหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีสืบค้นได้อย่างชัดเจน แหล่งท่องเที่ยวมีความงดงามทางศิลปวัฒนธรรมเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีสืบค้นได้อย่างชัดเจน แหล่งท่องเที่ยวมีความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้ อาทิเช่น วิถีชีวิต การแต่งกาย เครื่องมือเครื่องใช้ ฯลฯ แหล่งท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ มีความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ของแหล่งท่องเที่ยวกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น สอดคล้องกับจุฑามาศ คงสวัสดิ์ (2550) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นรูปธรรมการ

ท่องเที่ยวประเภทหนึ่งซึ่งเน้นความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับมรดกประเพณีที่สืบทอดต่อกันมา และวัฒนธรรมที่ดึงดูดความสนใจ โดยสิ่งที่ดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวนั้นมีหลายอย่างประกอบด้วยวิถีชีวิต พิพิธภัณฑสถาน การแสดง แหล่งโบราณคดี ศิลปะละคร การแสดงดนตรีสากล และการแสดงพื้นบ้าน ประเพณี พิธีกรรมทางศาสนา หัตถกรรมงานฝีมือ และการกระทำอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม นอกจากนี้อีกหนึ่งองค์ประกอบที่จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดความดึงดูดใจ คือ ศักยภาพทางกายภาพและการจัดกิจกรรม เช่น ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความสะดวกของการจราจรในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีป้ายบอกเส้นทาง

2.3 ศักยภาพการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว มีการจัดการด้านการให้ความรู้และการสร้างจิตสำนึก มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีการจัดการด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว และมีการจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว โดย Hamimi Omar (2013) ได้ทำการวิจัยเรื่อง The Development of Sustainable Cultural Heritage Tourism in Malaysia: Implication for Planning and Management (การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรมที่ยั่งยืนในมาเลเซีย: ในมุมมองของการวางแผนและการจัดการ) โดยผลการวิจัยได้กล่าวถึงประเด็นด้านการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวว่า ชุมชนท้องถิ่นมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาชุมชนแต่กลับไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในวางแผนการบริการด้านการท่องเที่ยวที่สูงขึ้นและการสนับสนุนองค์ประกอบด้านอื่นๆ ในการเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่อย่างจำกัด รวมทั้งมีนำเสนอกรอบการท่องเที่ยวเชิงมรดกทางวัฒนธรรมที่ยั่งยืนโดยผสมผสานองค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุมชนท้องถิ่น

มีความต้องการในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชนของพิมพระวี โรจน์รุ่งสัจย์ (2556) ที่อธิบายว่า การท่องเที่ยวชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นผู้กำหนดกระบวนการ ทิศทาง และรูปแบบการท่องเที่ยวด้วยตนเอง ชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรท่องเที่ยวต่างๆ และมีส่วนได้ส่วนเสียที่เกิดจากการท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวที่จัดโดยชุมชนนั้นมีจุดขายที่หลากหลาย ทั้งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต การอนุรักษ์ รวมทั้งมีการพัฒนารูปแบบเพื่อสร้างความยั่งยืนสู่คนรุ่นหลานและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นแท้จริง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ประชาชนในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา มีความคิดเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีมาตรฐาน โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ถ้าพิจารณาตามรายข้อแยกตามศักยภาพทั้ง 3 ด้าน พบว่าในด้านศักยภาพการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ในประเด็นเรื่องการบริหารจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แต่มีคะแนนของค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอำเภอพระนครศรีอยุธยาควรให้ความสำคัญกับประเด็นการบริหารจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำความคิดเห็นของประชาชนมาที่สะท้อนผ่านงานวิจัยมาสร้างแนวทางในการพัฒนาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในการจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว ดังนี้

1. อำเภอพระนครศรีอยุธยาต้องมีจำนวนบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว

2. อำเภอพระนครศรีอยุธยาต้องมีบุคลากรด้านการท่องเที่ยวที่มีความรู้ด้านการสื่อสารภาษาต่างประเทศเป็นอย่างดี

3. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในอำเภอพระนครศรีอยุธยาต้องมีการบริการด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมาตรฐานสากล

4. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในอำเภอพระนครศรีอยุธยาต้องมีการจัดการด้านสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานมีความเหมาะสม กลมกลืนกับสภาพพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

5. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในอำเภอพระนครศรีอยุธยาต้องมีการจัดการด้านอาหารและโภชนาการที่พอเพียงและถูกสุขลักษณะ

6. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในอำเภอพระนครศรีอยุธยาต้องมีการจัดการด้านที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาสภาพพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้มีความสวยงามน่าท่องเที่ยว โดยเฉพาะทรัพยากรทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นทรัพยากรที่โดดเด่นไม่ว่าจะเป็นพระราชวัง วัดวาอาราม รวมถึงโบราณสถานต่าง ๆ โดยเน้นการจัดการดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยของแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ

5.2 แม้ว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจะจัดเป็นเมืองหลักทางการท่องเที่ยว แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทั้งด้านแหล่งท่องเที่ยว และงานเทศกาล ประเพณีตามสื่อต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้นอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักและมาท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งนับเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนอีกทางหนึ่ง

5.3 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ เพื่อการวางแผนเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยากับจังหวัดใกล้เคียงในเขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนกลาง (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นนทบุรี

ปทุมธานี สิงห์บุรีอ่างทอง) เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในระดับประเทศและนานาชาติ

6. เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

(2557). คู่มือการการตรวจประเมินคุณภาพมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.

จุฑามาศ คงสวัสดิ์. (2550). การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม. นครปฐม: ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธนภูมิ ปองเสงี่ยม และวาริชต์ มัธยมบุรุษ. (2558).

แผนพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารอารยธรรมศึกษาโขง-สาละวิน, 6(2), 95-111.

ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ, เสรี วงษ์มณฑา, ชุชนะ เตชคณา และณัฐพล ประดิษฐ์ผลเลิศ. (2559). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม, 4 (2), 34 -45.

ธรรมศักดิ์ โรจนสุนทร. (2542). สรุปผลการสัมมนาการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือ. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา. (2557).

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์. (2556). การท่องเที่ยวชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โอเดียน สโตร์.

สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2561). **บรรยายสรุป**

ประจำปี 2560. วัฒนธรรม. สืบค้นเมื่อ 3

พฤษภาคม 2561, จาก

http://ww2.ayutthaya.go.th/files/com_news_document/2019-01_1d84e7b8b218081.pdf.

Omar, H. (2013). **The Development of Sustainable Cultural Heritage Tourism in Malaysia: Implication for Planning and Management**. Doctoral dissertation, Newcastle University, United Kingdom.

